

‘De Zeven Provinciën’

De diepe economische crisis had, van 1929-'30 af, Nederlands-Indië nog zwaarder getroffen dan Nederland – getroffen met name in dat deel van de Indische volkshuishouding dat ingeschakeld was in de wereldeconomie en daarvan afhankelijk. Allerwege nam, hetzij door consumptiebeperking, hetzij door beschermende maatregelen, en veelal door beide factoren tezamen, de vraag af, vooral ook naar producten die Indië naar tal van landen exporteerde: aardolie, rubber, tin, thee, copra, tabak, suiker, koffie. Snel ontstane overschotten stimuleerden de prijsdaling. Terwijl een pond Indische suiker in 1925 gemiddeld f 1,74 opgebracht had, moest het in 1932 gemiddeld voor 8½ ct. verkocht worden. De theeprijs, 80½ ct per pond in 1926, was in 1932 tot 17½ ct gedaald.¹ In vier jaar tijd, 1929-1933, verloor de Indische uitvoer bijna 70% van zijn waarde. De afzetmoeilijkheden noopten, als in Nederland, tot overheidsingrijpen, d.w.z. tot een aan veel sectoren toegepaste, van boven af opgelegde productie-beperking. Zo werden binnen enkele jaren van de 178 suikerfabrieken niet minder dan 140 gesloten.²

Dit was één oorzaak voor een reële verarming waarvan niet slechts het Europese leidende personeel maar ook de inheemse arbeiders slachtoffer werden. Een tweede werd gevormd door het feit dat de prijzen voor industrie-producten (goederen die Indië nodig had) minder daalden dan die voor tropische grondstoffen en andere tropische waren (goederen die Indië leverde). Anders gezegd: voor het weinige dat Indië nog aan de buitenwereld leverde, kon het naar verhouding nog minder van die buitenwereld kopen. Stelt men het indexcijfer voor de prijzen van Indische uitvoergoederen voor 1929 op 100, dan was het in 1933 gedaald tot 35; het overeenkomstig indexcijfer voor de prijzen van invoergoederen was op 51 blijven hangen.³

In een streven, kopers te blijven vinden op een slinkende wereldmarkt, werd de ‘aanpassing’ rigoureuus doorgedreven, d.w.z. werden de productie-kosten beperkt; ‘in het bijzonder was het niet moeilijk, de arbeidslonen te

¹ G. Gonggrijp: ‘De sociaal-economische betekenis van Nederlands-Indië voor Nederland’, *Ned. volksh.*, dl. XV, p. 15. ² A.v., p. 14. ³ F. A. G. Keesing in *Ned. volksh.*, dl. III, p. 142.